

การวิเคราะห์เนื้อหาตามวัฒนธรรมไทยจากหนังสือสำหรับเด็ก

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๒ - พ.ศ. ๒๕๒๘

นางสาวนุชรี ศรีโจนวงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตร! วิทยุอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๖

ISBN 974 - 562 - 066-1

009795

I15992512

A CONTENT ANALYSIS OF THAI CULTURE
IN CHILDREN'S BOOKS 1979 - 1981

Miss Wsharee Trelojwong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

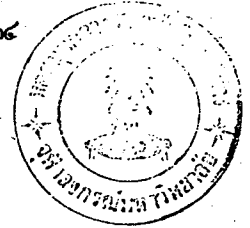
Chulalongkorn University

1983

ISBN 974 - 562 - 066-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ไทยจากหนังสือสำหรับเด็ก
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - พ.ศ. ๒๕๒๘

โดย

นางสาว นุชรี ศรีโสมวงศ์

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ ปลายเวช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติ ให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... *สุประคิษฐ์ ภูมุนาค* อนุมัติบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุประคิษฐ์ ภูมุนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *อัมพร ทัศนะ* ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทัศนะ)

..... *M L* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ ปลายเวช)

..... *วีระ บำรุงรักษ์* กรรมการ
(ดร. วีระ บำรุงรักษ์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมวัฒนธรรมไทยจากหนังสือสำหรับเด็ก
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - พ.ศ. ๒๕๒๔

ชื่อนิสิต

นางสาว นุชรี ตรีโรจนวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา

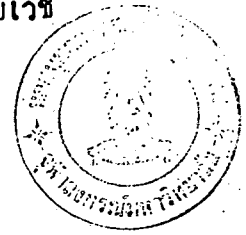
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา

๒๕๒๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาค่านิยมวัฒนธรรมไทย เรื่อง ชีวิตในครอบครัว อาชีพ การเล่น เทศกาลและพิธีการ และวรรณกรรมพื้นบ้าน (โกลอน นิทานพื้นบ้าน บทเพลงกล่อม เพลงกล่อมเด็ก สุภาษิต ภาษิต เพลงสวด สำนวน แบบคำประพันธ์ดั้งเดิม เพลงพื้นบ้าน และ วิทยากรพื้นบ้าน) จากหนังสือสำหรับเด็กอายุ ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ - พ.ศ. ๒๕๒๔ จำนวน ๑๓๐ เล่ม โดยการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยได้ กำหนดขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาคือ ๑. ศึกษาแนวการวิเคราะห์เนื้อหาวัฒนธรรมไทย จากแหล่งขอมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น ๒. นำ เกณฑ์ที่สร้างขึ้นดังกล่าวนี้ไปใช้ตรวจสอบทางด้านหนังสือสำหรับเด็กและวัฒนธรรมไทย ๕ ด้าน พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ๓. เขียนบรรณนิทัศน์ของ หนังสือสำหรับเด็กที่เป็นประชากรในการวิเคราะห์ทั้ง ๑๓๐ เล่ม ๔. วิเคราะห์เนื้อหาค่านิยม วัฒนธรรมไทยจากหนังสือสำหรับเด็กที่เป็นประชากรโดยการหาความถี่ของเนื้อหาจาก เกณฑ์ที่ ใ้ใช้จัดทำขึ้น ๕. เสนอผลการวิจัยเป็นค่าเฉลี่ยของความถี่และ ร้อยละ เพื่อทราบถึง เนื้อหา วัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในหนังสือแต่ละ เล่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า หนังสือสำหรับเด็กวัย ๖ - ๑๒ ปี ที่พิมพ์ขึ้นในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๒๔ มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยน้อย และ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ความรักความภาคภูมิใจผู้ดูแลผู้ปกครองในหัวข้อเรื่องชีวิตในครอบครัวมีการกล่าวถึงมากที่สุด ร้อยละ ๒๖.๑๕ ของจำนวนหนังสือทั้งหมดไม่มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยเลย และ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการ

หาแร่ วิชนกรรมคานวรรณกรรมเพลงที่ไซประกอบการเล่น เพลงสวัก และ เพลงพื้นบ้าน ไม้มี
หนังสือเล่มเล็กใกล้ลาวถึง

ขอเสนอแนะ

๑. หน่วยงานและบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก ควรใ้วางแผนนโยบาย
เพื่อให้หนังสือสำหรับเด็กมีส่วนสำคัญในการถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยให้เป็นพื้นฐานแห่งความเป็นไทย
ในอนาคต

๒. เนื้อหาที่ควรมีในหนังสือสำหรับเด็กใกล้แก่ อาทิ พกากรหาแร่ วิชนกรรมคานวรรณ-
กรรมเพลงที่ไซประกอบการเล่น เพลงสวัก และ เพลงพื้นบ้าน

๓. หนังสือสำหรับเด็กแต่ละ เล่มไม่ควรบรรจุ เนื้อหาทั้งหมดลงในหนังสือเล่มเล็กเล่ม
หนึ่ง เพียงเล่มเดียว เพราะอาจจะทำให้กลายเป็นหนังสือที่เป็นการสอน และน่าเบื่อหน่ายใน
การอ่าน

๔. บรรณาธิการ ผู้ปกครอง ควรสนับสนุนให้เด็กได้อ่านหนังสือสำหรับเด็กให้มากที่สุด
ที่จะเป็นไปได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในเรื่องวัฒนธรรมไทยในแง่
ต่าง ๆ มากขึ้น

๕. ครูควรจจะเลือกหนังสือสำหรับเด็กที่จะเป็นหนังสืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และ
มีเนื้อหาวัฒนธรรมไทยให้เด็กอ่าน เพื่อประกอบการเรียนวิชาที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

๖. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการทดสอบทัศนคติของเด็กก่อนและหลังการอ่าน
หนังสือ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือกับผลของเนื้อหาหนังสือที่มี
ต่อเด็ก ควรมีการวิจัยตลอดจากช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา และควรมีการวิจัยเนื้อหา
วัฒนธรรมไทยในค่านอื่น ๆ เช่น ความเชื่อ ศิลปะ วรรณคดี หรือแม้แต่นเรื่องค่านิยม
พื้นฐานสำหรับชาวไทย ตลอดจนการวิจัยเปรียบเทียบวิธีเสนอหนังสือสำหรับเด็กในสมัยเก่ากับ
สมัยปัจจุบัน ทางค่านวัฒนธรรมไทย

Thesis Title A Content Analysis of Thai Culture in Children's
Books 1979 - 1981
Name Miss Nusharee Trelojwong
Thesis Advisor Assistant Professor Klomchit Plywej
Department Library Science
Academic Year 1982

ABSTRACT

The objective of this research is to analyze the Thai cultural contents about family life, occupations, games, festivals & ceremonies and folk literature (folk tales, nursery rhymes, lullabies, proverbs, adages, work chants, idioms, traditional verse forms, folk songs and indigenous technology) of 130 titles of books published in Thailand during the period of 1979 to 1981 for children ages six to twelve.

The procedures of this study were: 1. to study through various sources about Thai culture in order to construct criteria for the analysis of the children's books; 2. to analyze and revise the criteria through the advice of five specialists in children's literature and Thai culture, and to set a standard for children's books; 3. to prepare 130 annotations of the children's books; 4. to analyze the Thai cultural contents of the publications by comparing the score of their content frequency to the standard for this purpose; 5. to present the result of this research through the use of statistical mean and percentage to show the Thai cultural contents for each book.

The results of this research showed that books published in Thailand during the period of 1979 to 1981 for children aged six to

twelve have only few Thai cultural contents. And the highest content frequency is about love and gratefulness to the benefactors. 26.15 percents of all books have no Thai cultural contents, and no books state the contents about mining (family level) literary songs for Thai children's plays, Thai work chants and Thai folk songs.

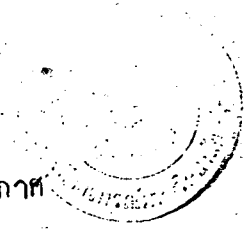
Recommendations

1. Institutes and persons who are related to children's books should set the policy to make the children's books be the main media of Thai basic culture in the future.
2. The Thai cultural contents that should be in children's books are mining (family level) literary songs for Thai children's plays, Thai work chants and Thai folk songs.
3. Each children's book should not contain all of the Thai cultural contents because it will become a teaching book that will not be interesting to children.
4. Librarians and parents should encourage children to read as much as possible in order to build up the knowledge and understanding in various Thai culture.
5. Teachers should select the children's books for their recreation and that have Thai cultural contents related to their studies.
6. Other researches could be done by testing children's attitudes and concepts before and after their reading in order to study and compare the result of the content analysis found in this research by further researching and analyzing other contents such as Thai beliefs,

Thai literature or the contents of Thai basic values including study and compare the methods of presenting in children's books between the past and present.

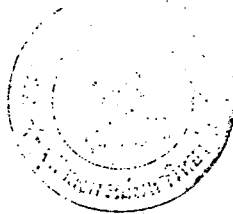
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จด้วยดีเพราะความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์
 พลายเวช อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาแนะนำและ
 ช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นการเสนอแนะแหล่งข้อมูล หรือการอนุเคราะห์ให้ยืมหนังสือสำหรับเก็บที่เป็น
 ประชากรในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ตลอดจนการตรวจแก้วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นางน้อย
 นະมาตร์ อาจารย์สถิติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาในเรื่อง
 สถิติที่ใช้ในการวิจัย อาจารย์กานต์ฉวี ศักดิ์เจริญ ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวง
 ศึกษาธิการ อาจารย์เกษม บุญศรี กรรมการในราชบัณฑิตยสถาน อาจารย์เบ็ลื่อง ๗ นคร
 อาจารย์พิเศษวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง อาจารย์ระงับ วัชนะสิงห์ ผู้อำนวยการ
 กองส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม และอาจารย์สิรินทร์ ชวงโชติ กรรมการในคณะกรรมการโครงการ
 จัดทำหนังสือสำหรับเก็บรักษาเริ่มเรียน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ
 และแก้ไขเพิ่มเติมแก้ไขที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้
 ณ ที่นี้

นุชรี ศรีใจนวงศ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ฎ
บทที่	

๑. บทนำ

 ความเป็นมาของปัญหา

 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

 สมมุติฐานของการวิจัย

 ขอบเขตของการวิจัย

 ข้อตกลงเบื้องต้น

 ความจำกัดของการวิจัย

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

 วิธีดำเนินการวิจัย

๒. วัฒนธรรม

 ประเภทของวัฒนธรรม

 วัฒนธรรมไทย

๓. การดำเนินการวิจัย

 ศึกษาและเตรียมงาน

 การสร้างเครื่องมือ

 ตัวอย่างประชากร

 การเก็บรวบรวมข้อมูล

 การวิเคราะห์ข้อมูล

หน้า
ง
ฉ
ฅ
ฎ
๑
๑
๕
๓๑
๓๒
๓๒
๓๓
๓๔
๓๔
๓๕
๓๖
๔๐
๔๓
๔๓
๔๓
๔๖
๔๖
๔๖
๔๖
๔๖

๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๘๕
ผลการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือสำหรับเด็กทางคานวณวัฒนธรรมไทย	
วัฒนธรรมไทยในหัวข้อชีวิตในครอบครัว	๘๖
วัฒนธรรมไทยในหัวข้ออาชีพ	๑๐๑
วัฒนธรรมไทยในหัวข้อการเล่น	๑๑๖
วัฒนธรรมไทยในหัวข้อเทศกาลและพิธีการ	๑๓๒
วัฒนธรรมไทยในหัวข้อวรรณกรรมพื้นบ้าน	๑๔๘
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๑๖๘
บรรณานุกรม	๑๙๘
ภาคผนวก	๑๘๑
ประวัติผู้เขียน	๒๕๒

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

หน้า

ตารางที่

๑.	ค่าความถี่เฉลี่ยของ เนื้อหา หัวข้อชีวิตในครอบครัวในแง่และ หัวข้อและ รอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหาและหัวข้อ	๕๕
๒.	การรอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหา หัวข้อชีวิตในครอบครัวในแง่และ หัวข้อจำแนกตามปีที่พิมพ์	๑๑๑
๓.	ค่าความถี่เฉลี่ยของ เนื้อหา หัวข้ออาชีพในแง่และ หัวข้อและ รอยละของ จำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหาและหัวข้อ	๑๑๘
๔.	การรอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหา หัวข้ออาชีพในแง่และ หัวข้อ .. จำแนกตามปีที่พิมพ์	๑๒๖
๕.	ค่าความถี่เฉลี่ยของ เนื้อหา หัวข้อการ เล่นในแง่และ หัวข้อและ รอยละของ จำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหาและหัวข้อ	๑๓๐
๖.	การรอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหา หัวข้อการ เล่นในแง่และ หัวข้อ จำแนกตามปีที่พิมพ์	๑๔๒
๗.	ค่าความถี่เฉลี่ยของ เนื้อหา หัวข้อ เทศกาลและพิธีการในแง่และ หัวข้อและ รอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหาและหัวข้อ	๑๔๖
๘.	การรอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหา หัวข้อ เทศกาลและพิธีการในแง่ ละหัวข้อจำแนกตามปีที่พิมพ์	๑๕๔
๙.	ค่าความถี่เฉลี่ยของ เนื้อหา หัวข้อการ วรรณกรรมพื้นบ้านในแง่และ หัวข้อและ รอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหาและหัวข้อ	๑๖๒
๑๐.	การรอยละของจำนวนหนังสือพิมพ์ เนื้อหา หัวข้อการ วรรณกรรมพื้นบ้านในแง่และ หัวข้อจำแนกตามปีที่พิมพ์	๑๗๔